

Ahmet Güven'den yeni bir kitap

Ahmet Güven'in yeni kitabı öncelikle Kürd dili eksenli, derwayi welat ve dil, millet bağlantı sorunlarını bu derece işlemesiyle oldukça önemli bir çalışma. Birçok anlamda konu milli gelecek bakımından göz önünde bulundurulacaktır. Bu kitap çalışmasında hem asimilasyon ve dil ilişkilerinin sorun ve çözüm önerileri ile alan çalışmasını da içine alan bir biçimde işlemen epeyce anlamlı olmuş. Anket çalışması, aileler ve öğretmenleriyle yapılan konuşmalar soruna tam da temelinde parmak basmış. Kitapta tek başına bu anket ve değerlendirmeleri bile sonuç çıkarılabilecek bir bölüm oluşturmuş. Kürd Alevilerin gönüllü gibi görünen ama planlı ve zorlamalı olan göç ve sürgünlerinin nasıl işgalci gücün çeşitli kanatları tarafından organize edildiği, göç planının gerçekleştirildiği teorisi ve pratiği ile gözler önüne serilmiş. Kürd milletinin yaşaması ve geleceğe yürümesi için asimilasyona her alanda özellikle dil alanında dur denmesi gerektiği çok net biçimde bu çalışmada anlaşılıyor. Daha önce bu tarz araştırma kitaplarında rastlamadığım üç özgün bölüm var: Birisi, özellikle yeni dönem Kürd ve bölgedeki diğer azınlıklar ilişkisindeki Kürdlerin rolü, kitapta bunun çok farklı bir versiyonunun yaşandığının örneği Malatya Kürd Alevi direnişinde belgeleri ile veriliyor. İkincisi, özellikle Kürd Alevilerin nasıl bilinçli bir politika ile zorla veya fırsat yaratılarak devlet eliyle topraklarından göçertildikleri ve bu göçlerin bölgenin nüfusunu değiştirdiği anlatılıyor. Üçüncüsü, önemli ve kitaba başlığını veren dil kaybı ve milli kimlikte önemi üzerine olan bölümde, bunu tezlerin güçlü bir alan çalışması tarzında, ayrıntılı sorularla aile, eğitimci, sivil kuruluşlar ve genç-çocuklarla anket çalışması yapıp değerlendirilmiş olması. İlk bölümdeki tarihi bağlantı daha çok Kürd Aleviliğinin bilinmeyen ya da çok günyüzüne çıkmayan direniş ve ihanete uğramaları belgeleri daha çok netleşmiş oluyor. Ama konunun kendisi ile bağı biraz sıkıntılı duruyor; o bağlantıyı dil, göç, asimilasyon ve milli ruh meselesi ile sanırım netleştirmesi gerekiyor. 'Kürt Alevi' kavramı çok net anlaşılır ve genel kabul gören bir tanım, bunun yerine KURMANC kullanılması daha sorunlu duruyor. Kurmanc kurmançi bilindiği gibi bir lehçeyi ifade ediyor. Sorani, kırmanç-dimili-zazaki, Goran vb. gibi. Kısaca Kurmanc yerine 'Kürd Alevi' kavramı kullanılmalı ki metin içinde kullanılmış. Kürd ve Kırmanç kavramlarını kesinlikle ayrı ayrı kullanmak gerekir, bu gözden kaçırılmamalı. Oluşturulmak istenen gelecek bugün uygun dil, tanım ve tanımlama ile başlatılmalı. Ayrıca 'Kürd' yazımının şimdilerde 't' ile değil de 'd' ile yazılması gerektiği eğilimi Kürdi çevrede hakim. Yine önerim 'd' ile yazılmasıdır. Dilin kaybolmaması ile batı Kürdçesinin zenginliği bağlantısına dikkat etmek gerek, metinde sadece referans olarak verilmiş. Dil, millet ve gelecek bağlantılarını buralarda eğitim, sorunlar vb. çözüm önerilerini biraz daha genişletmek, ön plana çıkarmak verilmek istenen mesajı daha etkili kılar.

Sonuç olarak, bu kitap değerli bir tartışma, kaynak oluşturacaktır. Özellikle yurtdışı Kürtleri asimilasyon, milli gelecek ve anadil bağlantısını daha iyi görecektir. Anadil üzerine eğitim ve gelecek önemi vurgusu bile tek başına çok değerli. Ahmet Güven yaptığı bir tanıtım toplantısında vurguladığı sorun kitabın konusunun yakıcılığını tam ortaya çıkarıyor: “Kürdçe unutulduğunda Aleviliğin de daha hızlı asimile edilebileceğini belirterek, Cemevleri ve yöresel derneklerin yaşamın her alanında Kürdçe’nin kullanılmasına özen göstermelidirler.”

Ahmet Güven, Kürt Alevileri/Kurmanclar, Dil ve Kültür Sorunları Üzerine Bir Çalışma, Vivo Yayınları.